

استان تهران به مرکزیت شهر تهران، با وسعتی حدود ۱۲,۹۸۱ کیلومتر مربع بین ۳۴ تا ۳۶/۵ درجه عرض شمالی و ۵۰ تا ۵۳ درجه طول شرقی واقع شده است. این استان از شمال به استان مازندران، از جنوب به استان قم، از جنوب غربی به استان مرکزی، از غرب به استان البرز و از شرق به استان سمنان محدود است. جمعیت این استان طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ بالغ بر ۱۳,۲۶۷,۶۳۷ نفر بوده است که ۱۲,۴۵۲,۲۳۰ در نقاط شهری و ۸۱۴,۶۹۸ در نقاط روستایی ساکن هستند. مرکز این استان شهر تهران است.

اولین قانون تقسیمات کشوری در سال ۱۳۲۵ هجری قمری (۱۲۸۵ هجری شمسی) به تصویب رسید و طبق آن سرزمین ایران به چهار ایالت تقسیم شد و در اصلاحیه ای که در همان سال اعلام شد، تهران دارالخلافه اعلام گردید.

طبق تقسیمات کشوری آبان ۱۳۱۶ هجری شمسی، کشور ایران به شش استان تقسیم گردید که تهران در استان شمال که شامل ۱۳ شهرستان بود قرار گرفت.

در اصلاحیه ای که در دی ماه همان سال صورت گرفت، کشور به ۱۰ استان تقسیم شد و شهرستان تهران جزئی از استان دوم شد. در تقسیمات سال ۱۳۲۱، تهران خود به استانی مستقل تبدیل گردید. با ایجاد تغییراتی گسترده در سال ۱۳۳۵ هجری شمسی، تعداد استان ها به ۱۳ رسید و شهرستان تهران به همراه ۶ شهرستان دیگر، استان مرکزی را تشکیل دادند که شهر تهران مرکز آن بود. سرانجام در آبان سال ۱۳۵۷ استان تهران به مرکزیت شهر تهران ایجاد گردید.

در جلسه هیئت دولت در تاریخ ۱۲ بهمن سال ۱۳۸۸، لایحه تأسیس استان البرز تصویب و به مجلس شورای اسلامی فرستاده شد.

و در ادامه با تصویب نمایندگان مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۷/۴/۱۳۸۹ شهرستان های کرج، ساوجبلاغ به مرکزیت هشتگرد و نظرآباد از استان تهران جدا شد.

۱۶ شهرستان ری، قدس، شهریار، ورامین، دماوند، فیروزکوه، شمیرانات، اسلام شهر، ملارد، بهارستان، پردیس، تهران، رباط کریم، پاکدشت، پیشوا و قرچک از مراکز جمعیتی مهم استان هستند.

مرکز	شهرستان				
جمعیت مرکز	مرکز	تعداد شهر	تعداد بخش	جمعیت	نام
۴۴۸,۱۲۹ نفر	اسلامشهر	۳ شهر	۳ بخش	۵۴۸,۶۲۰ نفر	شهرستان اسلامشهر
۲۵۹,۴۸۰ نفر	گلستان	۳ شهر	۲ بخش	۵۲۳,۶۳۶ نفر	شهرستان بهارستان
۷۰۶,۴۹۰ نفر	پاکدشت	۲ شهر	۲ بخش	۷۵۰,۹۶۶ نفر	شهرستان پاکدشت
۷۳,۳۶۳ نفر	پردیس	۲ شهر	۲ بخش	۲۶۹,۰۶۰ نفر	شهرستان پردیس
۵۹,۱۸۴ نفر	پیشوا	۱ شهر	۲ بخش	۷۵,۷۵۰ نفر	شهرستان پیشوا
۸,۶۹۳,۷۰۶ نفر	تهران	۱ شهر	۳ بخش	۸,۷۳۷,۵۱۰ نفر	شهرستان تهران
۴۸,۳۸۰ نفر	دماوند	۵ شهر	۲ بخش	۱۲۵,۴۸۰ نفر	شهرستان دماوند
۷۸,۰۹۷ نفر	رباط کریم	۳ شهر	۱ بخش	۱۹۵,۹۱۷ نفر	شهرستان رباط کریم
۲۹۷,۷۱۱ نفر	شهر ری	۴ شهر	۵ بخش	۳۴۹,۷۰۰ نفر	شهرستان ری
۳۷,۷۷۸ نفر	شمیران	۴ شهر	۲ بخش	۴۷,۲۷۹ نفر	شهرستان شمیرانات
۲۴۹,۴۷۳ نفر	شهریار	۷ شهر	۱ بخش	۷۴۴,۲۱۰ نفر	شهرستان شهریار
۳۹۷,۱۵۳ نفر	شهر قدس	۱ شهر	۱ بخش	۶۶۳,۲۹۰ نفر	شهرستان قدس
۲۶۹,۱۳۸ نفر	قرچک	۱ شهر	۱ بخش	۳۰۰,۰۰۰ نفر	شهرستان قرچک
۱۷,۴۵۳ نفر	فیروزکوه	۲ شهر	۲ بخش	۳۳,۵۵۸ نفر	شهرستان فیروزکوه
۲۸۱,۰۲۷ نفر	ملارد	۲ شهر	۱ بخش	۳۷۷,۲۹۲ نفر	شهرستان ملارد
۲۱۸,۹۹۱ نفر	ورامین	۲ شهر	۲ بخش	۴۶۸,۳۴۹ نفر	شهرستان ورامین

استان تهران با بیش از ۱۳ میلیون نفر جمعیت، ۱۹ درصد جمعیت کل کشور را در خود جای داده است. از این میزان ۱۲,۲۵۲ هزار نفر در مناطق شهری و ۱,۱۶۱ هزار نفر در مناطق

روستایی آن ساکن هستند. ۶۳/۶ درصد از جمعیت شهری استان تهران در شهر تهران و ۳/۱۱ درصد آن در شهرستان کرج و مابقی در حدود ۵۰ شهر دیگر استان ساکن هستند. رشد جمعیت شهر تهران ۱/۴ درصد است که در مقایسه با دهه قبل اندکی افزایش یافته است. میان شهرهای استان تهران، شهریار با ۸/۱۶ درصد رشد سالیانه، در مقام اول رشد قرار دارد و ملارد با ۱۰ درصد و پاکدشت با ۹/۹ درصد و صفادشت با ۸/۸ درصد رشد سالانه در مقام های بعدی قرار دارند. در طول دهه ۱۳۷۵-۱۳۸۵ ده شهر به شهرهای استان تهران اضافه شده اند که بزرگ ترین آنها شهرهای اندیشه، صالح آباد و باغستان و نصیرآباد با ۷۵ هزار، ۵۴ هزار، ۵۲ هزار، ۲۳ هزار نفر و کوچک ترین آنها شهر ارجمند با ۱۷۰۰ نفر بوده است. استان تهران امروزه دارای ۱۶ شهرستان، ۴۲ شهر و ۷۸ دهستان است.